

รายวิชา สังคมศึกษา

การพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิต
ด้วยวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์

รหัสวิชา ส22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้สอน ครูสุรายุธ ธานา

การพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิต
ด้วยวิธีคิดแบบ

อรรถธรรมสัมพันธ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบาย ความหมายของวิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ได้ถูกต้อง
2. วิเคราะห์ การแก้ปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันด้วยวิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ได้อย่างมีเหตุผล
3. แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับความสำคัญของการนำวิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

วิดีโอทัศน์

สารคดี การระเบิดของนิวเคลียร์

XZYT VARIETY

XZYT *VARIETY*

ขอบคุณที่มา

ขอบคุณ VDO จาก FOTIS

ตอน สารคดี การระเบิดของนิวเคลียร์

<https://www.youtube.com/watch?v=E3Yr9XPcuIU>

ใช้สำหรับสื่อการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ม.2

ประเด็นคำถาม

หลังสงครามนิวเคลียร์ โลกจะเป็นอย่างไร
?

เต็มไปด้วยฝุ่นควัน น้ำสะอาดหายาก อาหารไม่เพียงพอ ไม่สามารถเพาะปลูกได้
ผู้คนต้องเอาชีวิตรอด สภาพแวดล้อมเลวร้ายไม่เหมาะกับการอยู่อาศัย

ประเด็นคำถาม

ถ้าเราจะต้องอยู่ในโลกแบบนั้น

เราจะทำอย่างไร

ต้องมีจุดมุ่งหมาย รวมกลุ่มกันเอาชีวิตรอด หาเสบียง หาที่พักที่มั่นคง
ปลอดภัย แต่ถ้าให้เลือกได้ก็คงไม่มีใครอยากอยู่ในโลกแบบนั้น

สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่มนุษย์ต้องคิดเพื่อ
วางแผนการดำเนินชีวิตภายใต้เงื่อนไขและทรัพยากรที่จำกัด
เป้าหมายและวิธีการที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นที่เราจะต้องคำนึงถึง
เพื่อเอาชีวิตรอดจากภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้นานที่สุด

วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์

หรือ คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย คือ พิจารณาให้เข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่าง **ธรรม** กับ **อรรถ** หรือหลักการ กับความมุ่งหมาย เป็นความคิดที่มีความสำคัญมาก เมื่อจะลงมือปฏิบัติธรรมหรือทำการ ตามหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลตรงตามความมุ่งหมาย ไม่กลายเป็นการกระทำที่ **คลาดเคลื่อน** **เลื่อนลอย** หรือ **องมาย**

ธรรม

แปลว่า หลัก หรือ หลักการ คือ หลักความจริง
หลักความดีงาม หลักการปฏิบัติ หรือ หลักที่จะเอาไป
ใช้ปฏิบัติ รวมทั้งหลักคำสอนที่จะให้ประพฤติปฏิบัติ
และกระทำการได้ถูกต้อง

อรรถ

แปลว่า ความหมาย ความมุ่งหมาย จุดหมาย
ประโยชน์ที่ต้องการ หรือสาระที่พึงประสงค์

“วิธีการคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์คือการศึกษาอย่างไร”

(การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกันของหลักการและผลของการกระทำนั้นๆ)

กิจกรรม “Who are survivalist”

ถ้าหากในอีก 20 นาที กำลังจะเกิดสงครามนิวเคลียร์ขึ้นบนโลก นักเรียนจะเตรียมอุปกรณ์ใดบ้าง” โดยนักเรียนจะต้องเลือกของ ซึ่งแต่ละอย่างจะต้องใช้เวลาในการค้นหา นักเรียนสามารถเลือกอุปกรณ์อะไรก็ได้ แต่ต้องใช้เวลาค้นหาไม่เกิน 20 นาที ซึ่งอุปกรณ์ มีดังต่อไปนี้

กิจกรรม “Who are survivalist”

- น้ำดื่ม 3 นาที
- เครื่องมือช่าง 5 นาที
- ชุดกันความร้อนและรังสี 5 นาที
- เซอร์วงจรรับพิษจากนิวเคลียร์ 4 นาที
- ไฟแช็คและน้ำมันเชื้อเพลิง 4 นาที
- หน้ากากกันรังสีและหมวกกันกระแทก 3 นาที
- กล่องปฐมพยาบาล 5 นาที *(ใช้รักษาพิษจากนิวเคลียร์ไม่ได้)*
- อาหาร 3 นาที
- อาวุธปืน 5 นาที
- โทรศัพท์มือถือ 3 นาที
- ไฟฉาย 4 นาที
- วิทยุสื่อสาร 4 นาที

กิจกรรม “Who are survivalist”

ให้นักเรียนเลือกสิ่งของ **5** อย่างลงในสมุดบันทึกประจำ
รายวิชาโดยให้เวลาพิจารณา **3 นาที** จากนั้นให้ผู้เรียน
เก็บไว้และไม่ให้เปลี่ยนคำตอบ

เหตุการณ์ต่อไปนี้อยู่ตามลำดับ

1) แรงแม่เหล็กทำให้บ้านเรือนพังทลาย ความร้อนเพิ่มสูงขึ้นมาก
ผู้คนวันกระจายไปทั่ว ต้องใช้หน้ากากกันรังสีและหมวกกันกระแทก
เพื่อไปให้ถึงบังเกอร์หลบภัยชั่วคราว

เหตุการณ์ต่อไปนี้อยู่ตามลำดับ

- 2) รัฐบาลประกาศว่าพิษจากรังสีจะเจือจางไปใน 7 วัน จึงจะสามารถเดินทางมายังศูนย์อพยพได้ การรู้ข่าวนี้จำเป็นต้องมีวิทยุสื่อสาร

เหตุการณ์ต่อไปนี้อยู่ตามลำดับ

3) ผู้รอดชีวิตมีทางเลือก 2 ทาง คือ เดินทางไปทันที ที่ศูนย์อพยพ ซึ่งต้องใช้ชุดกันความร้อนและรังสี อีกทางคือเลือกที่จะรอจนรังสีเจือจาง ซึ่งต้องใช้อาหารและน้ำดื่ม

เหตุการณ์ต่อไปนี้อยู่ตามลำดับ

4) คนที่เลือกจะฝ่ารังสีออกไป พบว่าความเข้มข้นของรังสีทำให้ชุดร้วก่อนจะถึงศูนย์อพยพไม่นาน เพื่อไปให้ถึง ต้องใช้เซรุ่มระดับพิษจากนิวเคลียร์ ส่วนคนที่ยังอยู่ในบังเกอร์ และในบังเกอร์เริ่มเกิดรอยร้วพิษกำลังจะเข้ามา จำเป็นต้องมี เซรุ่มระดับพิษจากนิวเคลียร์ เช่นกัน

ประเด็นคำถาม

1) เหตุผลในการเลือกอุปกรณ์คืออะไร

มีประโยชน์ ช่วยให้อยู่รอดภายใน 7 วัน

ประเด็นคำถาม

2) คิดว่าการเลือกอุปกรณ์ของตนเองคุ้มค่า
หรือไม่

ประเด็นคำถาม

3) การเลือกของผู้เรียนสอดคล้องกับ
วิธีธรรมชาติหรือไม่ **อย่างไร**

กิจกรรม

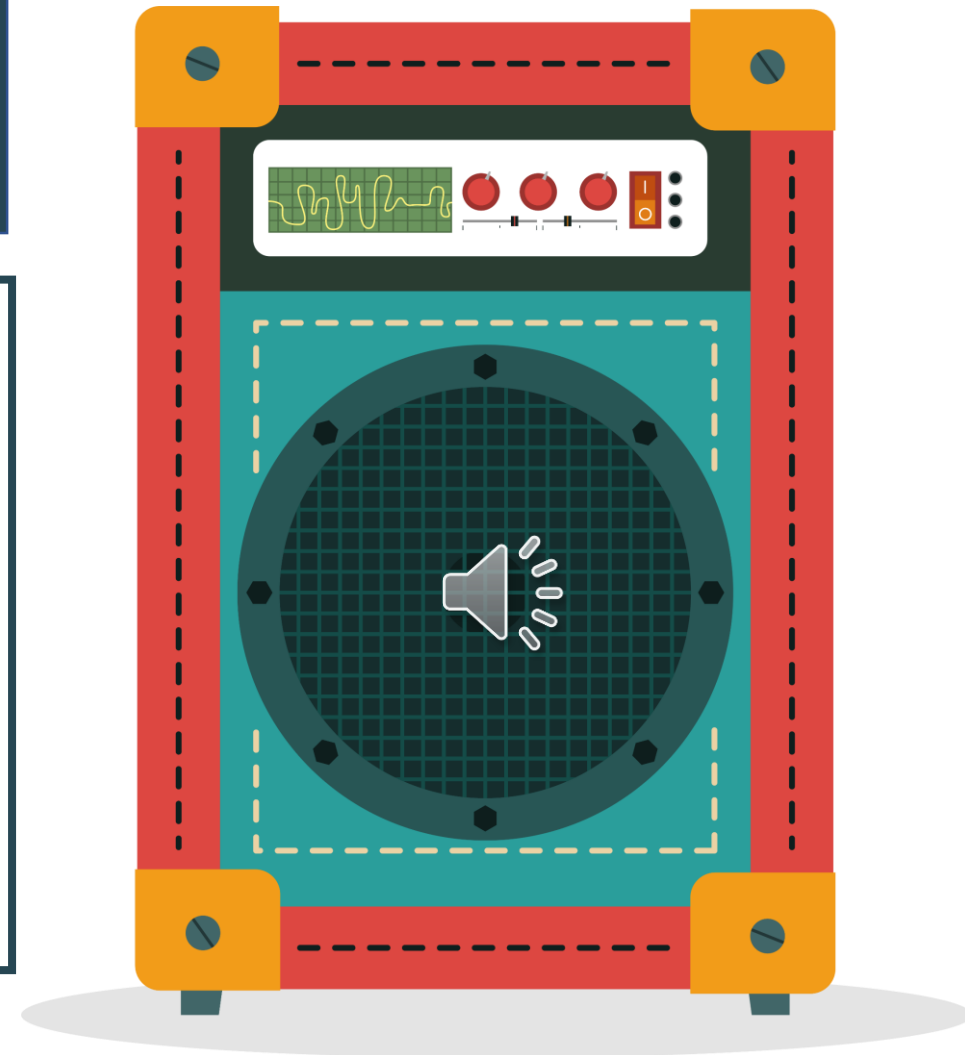
แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม แล้วให้นักเรียนทำแผนผังความคิด
“การแก้ปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันด้วยวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์”
โดยให้นักเรียนเขียนปัญหาและยกตัวอย่างการคิดอย่างมีเหตุผลไปใช้
แก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมไทย

โชคดีที่ใคร

ประโยชน์และข้อดี

ของการพัฒนาจิตด้วยวิธีคิดแบบ

อรรถธรรมสัมพันธ์

สรุป

“เราสามารถนำวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล ตามแนวทางของศาสนาซึ่งศาสนิกชนควรแก่ การฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดขึ้น เพื่อให้ชีวิตของเรา มีเหตุผลและดำเนินไปสู่**ความสุข**”